Januaari 14
1934
№ 12 (1163)
DEEDE-YDE KOTO
Ceentrsojuuziin, 19.

Gazar byriiin prolitaarinar, negedegtii!

Bur-Mongoliin Ynen

BK(b)N BM MK, BMASSR TGK ba Burprofsoviin eder byriin oorgan

Zyyn-Sibiir kizaariigi SSRK-iin Dorono kile deereki beki tulga bolgoko

Z-S. kizaariin namiin II-dugaar konfereenciigi neekees urida n. Raazymoviin kelesen yge

Janvaariiin 25 nii eder Byke kolbootiin komuniis namiin kural neegdene. Manai nam bol uul kuralda, kezeeniikees ilyy, negen sanaltai ba bata bekieer jirezei. Olon temen niite kedelmeriçed ba kolkoozçod bol, kezeeniikees ilyy, komuniis namiigi, tyvnii zinkeni şugamiigi ba Leeninii Teb komiteediigi bolon men namiigi udaridagça nek. Staalinligi toiron emkizerezei.

XVI ba XVII dugaar kuralnuudiin koorondo zebken 3,5 zil engersen begeed, ene tyykete bogonikon caqiin kukacaa dotor nam ba soveed oron bol aikabtar jike bykedelekei deere tyykete ilaltanuudiigi gyiceeze jiresen baina. „Bolşoviiguudiin abça çadakagyi jamarç kana kaalta baikagyi geze nek. Staalin bol bideneriigi surgasan begeed, namiigi bolon ulas oronoo katuu ba naidamzataigaar ilaltanuudaas ilaltada ketelen jabasan baina.

Ene tyykete bogonikon cag dotor tyryyçiin 5 ziliin tesəb 4 zilde gyicedkegdesen SSRK bol uridalsan tyryy teeknigtei ba byke delekei deere ton tomo kedee azal tai oron bolzoi.

Nam bol XVI ba XVII kuralnuudiin koorondo engersen tyykete bogonikon cag dotor, nek. Staalinii ketelberieer kedee azaliin yrgeizedee kamtaralgiigi jeron kil deereni gyicedkezei.

Kapitaliizmiin syylçiin beki kerem abtasan ba syylçiin angi-niudargaçuud butacokigdoson azai.

XVII dugaar Byke kolbootiin komuniis namiin kural bol manai namiin ba byke delekein kedelmeriçenii ton jike kende, ton jike uidkarta edernyydte tokiooldoko begeed 10 ziliin urida manai cag yjiin ba kyn terelkitenii gaikamşagta gabijaanariin negen bolko— Leenin nasanaas negçesen baina.

Manai sedkel, ene bolson uçariigi sanakadaa nen jikeer gaşuudakiin kamtaar, temecelde mer ... tencyy eeriingee keregiigi yrgelzelyylke gaikamşagta Staaliniigi orkisondoni, manai sedkel gen jike bajaraar dyyredeg azai (jike aliga taşalga bolbo).

Nek. Staalin bol Leeninees absan kubiskaliin ketelberiiin gaikamşag çadabaritai begeed, manai namiigi ba kedelmeriçen angiiigi XVII dugaar kuralda jikee ken ilaltanuudtaigaar ketelen acarazai.

XVII dugaar namiin kural bol 2 dugaar socialiis 5 ziliin kural bolko begeed, gol zorilgoni bol XVII dugaar Byke kolbootiin namiin konfereenciin tedorkoilolgiin josoor ba odoo tyyniigi Teb komiteediin kuralda zoriuulsan teezistee batalsan dabtasan zyil bolbol: Kapitaliis etegeednyydiigi ba angiiigi jerenkii deereni ogtolon usadkaka. angiin ilgaagi ba melzelgiigi teryylze baidag şal tagaanuudiigi gyiced ygei kiike, kyn amitanii ujuun sedkelde ba ekonoomigte çingesen kapitaliis josonii yliegdeliigi ilan babaza, ulas oronii byke azalçadiigi ang'gyi socaliis niitiin yneker mede eltei ba idebkitei baiguul gçad bolgoko josotoi"

Kolbooto respyyblig bol 2 dugaar 5 zil dotor „teeknig ba ekonoomigiin talaar bejee daasan oron bolko begeed, ene talaraa evroopadaki tyryy ulas bolno".

Mojordugaar 5 zil bol soveed kolboonii ekonoomigiin suuriigi byri jikeer bekizyylke begeed prolitaar oron ulasiin dasnuudiin jamarç kriloiigi butacokiko çadabariigi bekizyylne.

Nam bol 2 dugaar 5 zil dotor eeriingee oron dotorki azakuin deeşel lgiigi yrgelzeize, ergen niite kedelmerçen ba tariaçanii baira—baidaliigi, sojol—geere liigi buşuukan saizaruulka geze zorilgo tabina

Bidener bol ene zorilgonuudiigi gyicedkene geze XVII kuralda nai damzataigaar keleze çadaka bainab di. Iigeze kelekiin yndeseni bol— bidener tyryyçiin 5 ziliin ilaltanuudtai ba men ergen niite kedelmeriçenii ba kolkoozçonii ulam byri urgaza baisan idebki ba sedelge sanaaçalgaas yndeselze bolno.

Kizaariin 2 dugaar konfereenciigi neekedee namiin zinkeni şugamiin ilaltanuudiin gerel bol manai Zyyn Sibiirte cacaraza, syyliin zilnyyte keden arbaad faabrig, zavood, ryydnigyydiin kedelze ekilseniigi temdeglekees gadna, men kolkooznuudiin ba sovkooznuudiin tariaanii talmai geegyyr keden mingan avtomaşiina, kombaijana, traagtoriin kedelmerileze baisaniigi temdeglene.

Kolkooziin baiguulalta bol byke SSRK dotor ilaza, emçiin baidaliin taliigi ilasan.

Soveed oronii zyyn zakiin kile bekizyylegdesen begeed, men japoonii imperialiizmiin dobto'on orolgiin eder byriin ajuulda baidag kile kebeegi bekizyylegdesen baina.

Ene bygediin kamtaar bidenii ga şuudaltai gemee ileryylke uçar, Kizaariin namiin emkinyyd bol kizaar dotorki yiledberiiin byke kyçiigi kereglen kedelmerile e çada sangyi baina. Bidener bol çukala uçaastaguud deeree, ilangajaa kedee azalda, gen tasaldalnuudtai bainabdi. Kolkooznuudiigi bolşoviigiin, kolkoozçoniigi çanga çadaltai bolgokiin temecelde manai kizaar bol byke soveed oron dotorki socialiis kedee azaliin çanariin ba kegzeltiin jabadalaas 2 zileer kozodozoi.

Bidener bol namiin emene, tyynii TK-iin ba XVII dugaar namiin kuraliin emene, ene kozodson jabadaliin şaltgaani bol Zyyn Sibiiriin namiin emkinyydiin muugaar kedelmerilesen ba kizaar dotoroo bolşoviigiin ketelberi egçe çadaagyi baisan deerees bolson geze gemee ileryylen keleke josotoi.

Zyyn Sibiiriin namiin emkinyydiin kedelmeri muu bolşoriig şyymzelel vgei, socialiis zeeriigi gaalkiin temecel muu-, namiin Teb Komieed Sibiiriin Kizaariigi işe baidaltai geze olood, kizkomiin ketelberiigi kuulan abka geze, aavgusta 15 da tyykete togtool gargasan baina.

Namiin emkinyyd bol byke bolşoviigiin kyçe saniigi tataka josotoi begeed, ergen niitiigi embidkeze, kizaariin amagal n bişe baidaliigi tyrgen dabaka josotoi.

Bidener bol soveed oronii ba byke delekein imperialiizmiin çusata atriaad kojoriin mergeldeenii zabsarta baisanaa medeke josotoi. gadna, manai kizaarta angiiin, temecel nen kurcaar boldog baina şuu.

Soveed oroniigi kamagaalka jabadal bol garca Ulaan caregeer ba tyynii teeknigiin talaar mergezesen zebsegyydeer kujaglagdasanaar şiidkegdeke bişe, men socialiis yiledberiiin ba kedee azaliin beki batras bolko juma.

Iime tula, bidenii kedelmeriiin byke şirtelgiigi angiiin daisaniigi butacokiko zy teişe kanduulza, 2 dugaar 5 ziliigi gyicedkekiin temecelde, ton bogonikon cag dotor faabrig, ryydnig, kolkooz, sovkooznuudiigi tus byrideni bolşoviigiin beki kerem bolgoko gedeg bol zailaşagyi çukala kereg men azai.

TK-iin Aavgusta 15 nii togtooloos koişo kizariin namiin emkinyyd bol negе zarim kubilalta bol gozo tyryyçilu amzaltanuudiigi (ynendee ton bagiigi) gyiceesen begeed kede keden yiledberinyyd ba şine barilganuud bol kedelmeriee dee şedkeze eesediingee kvartaaliin ba ziliin tesebiin bolon barilgiin prog raamiig gyicedkesen baina

Edenii dunda Baliskiin altanii kombinaad Deede—Ydiin RVRZ №125 zavoodiin barilga gegçenyyd baina.

Konfereenciin neeltede bidener bol kedee suurinuudiin kedelmeride men basala jike bişe amzaltanuutai azai Ulastaa tariaatuşaalga nidonon ziliinkiees 2 sara urida gyicedkegdesen men kabariin tarilgiin beledkel nidonon ziliinkiees deereer jabuulagdaza baina

Zarim rajoonuud ba MTS nyyd zişeelkede Sreetenskiin rajoon Bajandain ba Tynkenii MTS nyyd bol kabariin tarilgiin kampaaniiin beledkeliin kedelmeriiigi çanartai gaar jabuulza ulastaa ujalgiin bol şoviig temceliin zinkeni zişee karuulza baina

Kizaariin 2 dugaar namiin konfereenca bol manai emkinyydiigi ceberlelgiin gyicesen koino neegdebe Namiin emkinyydees angiin karşa ba namiin şugam xazagairuulagça etegeedyyd ceberlegdezei Odoo manai emkinyyd enyynii açar ton beki bata çadabaritai ba angiiin medeercitei bolson begeed ceberlelge oolsonii eceste namiin emkinyydiin ba niite kojoriin koorondoki kelkiee kolboo nigta bolzoi.

Manai caaşanki temeceliin şiidkekii ilaltanuudiigi gyicedkekiin uçaraa, nege çukala zorilgo gyicedkeke josotoi begeed, ene „uub gekede: **Byke kedelmeride bolşoviigiin ed-rbyriiin, onco tobço ba operatiiv ketelbyri egçe baikiin tula, namiin ba soveediin ketelberiiigi deerees dooro kyrter ondoogoor tabika josotoi begeeo, baiguulaltiin byke uçaataguudta bolşoviigiin kinalta (kontrooli) baikani ton çukala baina.**

Ene eder neeqdekeer baisan konfereenca bol tyykete kile bolko jostoi begeed, ene ederees ekilze, bidenii byke kedelmeride. bidenii socialiis baiguulaltiin byke uçaastaguudta ynbesen diris kubilalta bolko josotoi.

BK(b) Namiin Leeninii TK iin ketelberieer ba udaridagça nek. Staalinii ketelberieer—uragşaa dabkija (nergiter, udaan aliga taşalgan bolbo.)

Zyyn Sibiiriigi amagalan bişe baidaltai kizaaraas, uridalsan tyryy kizaar bolgokiin temecelde—uragşaa!!(udan aliga taşalga)

Kizaariin namiin kojordugaar konfereenciigi neegdesende toolojaa!(nergiter, udaan aliga taşalga)

Nek. Dorziin iledkeliigi daguulan kelegçed

Lamnar bol maliin eskeberide jikeken korolol kiine

Tedebiin (Kiaagtiin aimag) kolkoozçonii kubiilngaa medelde mal eskeke tukai namiin Tebiin komiteediin togtool bolbol manai tende ton gyicedkegdene ygei. Nam, soveediin emkinyydiigi oroilon ketelegçed bol deede gazaraas zaabari ygei geze şaltaad ene togtooliigi dyyrgene ygei.

Lamnar bol ilangajaa mal eskeberiiin talaar jik ken korotoi zyreçelge jabuulza baikadani, nutagiin kariuucalgata kedelmeriçed bol edeneriin korololiin onisiini oilgozo çadanagyi. Geke zuura, enyyniigi oilgon ygei angiiin daisanii kororoltoi temeceze laaza bolkob.

Nege kedii zişee abaad kelebel: dacanguudta mal alaza kiudaza baina, bidener nege lamiin gerees 15 ceetverte toso ba 5 pyyd toso olson. Tyynees gadna, kolkooznuudiigi syidkegçediigi ileryylkede tedenii 50% lamnar baisan. kuuli sakika gazaruud muugaar kedelmerilne.

XVII kural boltol kolkoozçonii ynieegyigi cem usadkana

Vaandanii (Koriiin aikomiin sekretaar) Manai Koriiin aimag dotoroo 1933 onii torşodo aduu maliin too tolgoi koroltotoi begeed, eneni aduu moridiin talaar—13%, eberte bodo maliin—3,54%, konijamaanii talaar—24,2%, temeenii talaar—16,66% ba byke aimag dotoroo 14,23% bolno,

Enyyntei negen kamta 1933 ondoç maliin subairalga bol ton jike baisagiigi temdeglеke keregtei. Zişeelebel: Deede Taliciin sel soveediin „Main 1" kolkoozdo ynieediini 20% subairaba, konidoni—17%, aduun—95%; Jerbaanoviin somonii „Zam" geze kolkoozdo aduunii 40% subairaba, Dunda Kudanii „Sojol" kolkoozdo aduunii 55 proc. ba Staalinii neremzete kolkoozdo (Kezenge) ynieediin 41 proc konidoni 18 proc. ba duunii 43 proc. bolno

Nirai maliin korolto bol basa jike. Men Staalinii nerete komuunada—28 proc „Kraasno Partizaan (Deede Talica)—60 proc. ba „Noom.) kizaariin konfereenca boltol vo Pyyti" (Yde) kolkoozdo—21 proc. g, m. baina.

Selenge ba Ekired geke zergiin aimaguud men iime baidaltai baina. Ene bol juu gereçelneb geke de bidener şine baidal dotoroo şineer kedelmerilze çadana ygei. Kolkooznuudaas ulastaa malazaliin produugca tuşaaka ujalgaa byrimesen gyicedkeke keregte imagta jike sanal tabika ba enyynii syyl de kolkooz dotoroo yldesen sy, tosonii zyiliigi azalta edernyyd deere zebeer kubaaka keregtei. Kedee nutagta syy ba tosiigi kulagailka yrike uçaruud olon baina.

Manai Koriiin aimag dotoroo kamta 6749 erkete ail baika begeed, tedenii 80 proc. kolkoozdo orood baina. Bidener bol ene talaar keden olon kemzee jabuulza ekileed baina. Nege kedii koikooznuudta (Staalinii nerete kolkooz—Kezenge, „Ulaan tujaa" Anaa g. kolkoozçodiin maltai bolko keregte tusalza bainamdi. Manai aimag dotoroo ynieegyi kolkoozçon 1095 begeed, tyynees 814 ailani komunaarnuud.

Sain sain kolkoozçondo mal kudaldaka tukai kolkooznuudta tail bari egebe. Tyynees gadna tugalnuudiigi kontragtavaalza bainamdi Enyynii zabsaraa tede malaa dulaan bairaar ba ebese tezeeleer kangaka tukai asuudal tabigdaza baina. Caaşaa neker Vaandanii kelekeni namiin 17 kural kyrter kolkoozçonii ynieegyi baidaliigi cem usadkaka geze yyrge tabiaad bainamdi. Maliin ebelzelgiin beledkel manai aimag dotoroo muugaar engerbe. Menee malnuud tereze ekileed baibaç bidener tedeniigi ugtaza abkaar eşee belen bişe.

Bidener bol mal eskeberiiin froonto deere tokiooldood baisan tasaldaliigi oiriin cagaa byrimesen usadkaka gyiced argatia be ina şuu.

Mal azaliin brigaadnuudiigi bekizyylke

Polikaarpov (Agiin Aikoomiin sekretaar)

Agiin aimag bol Buriaad Mongol respyybligiin yndesen mal azaltai aimaguudiin negen azai. 1916 ondo Agiin aimag bol 450 mingan tologoi maltai baisan, 1929 ondo 715 mingan tologoi bolsonç bol odoo tereene too jikeken korozo ene yjedee men baga zergiin yskeberitei bainabdi.

Maliin too tologoin jekeer koroson şaltagaani bol imagta nam emki bol ma azaliin koinoos temeceke temeceliigi kangaza çadaagyei, angiiin mederel mokoodoson deerees angiiin daisand koroto yyskeberinyydte katuu kariuu tabiza çadaaygei, basa kolkoozuudiigi kangalta ygei ketelberilsen iime yndesen şaltagaanguud baina.

Maliin unaza ykekeni tuiliin jike proc. bolno. Zişeelkede „Ceegiin" neremzete komuunuda

1933 ondo-500 tologoi mal unasan, „Ulaan—tujaa"komuunada 550 tologoi, Voroşiiloviin neremzete kolkoozdo-600 tologoi unaba. Tebiin emki zurgaanguud ene keregte sanalaa tabina ygei.

Mal azaliin brigaada togtookokalebe jabadaliigi abça yzebel, Voroşiiloviin neremzete kolkooz 8000 tologoi maltai baika begeed, tende oroi nege malazaliin brigaada togtoogdozo, gazar tariaalangiin ba barilgiin azaliigi erkilke 3-4 brigaadanuudiigi togtooson baina.

Mal azaliin cag yrgelziin brigaadanundiigi togtooko tukaida gazarkamaadaas jere jamarç zaabari ygei Mal azaliin cag yrdelziin brigaada. Agiin aimagta jaaza togtooson ba mal azaliin kolkooznuudta azal kedelmerliigi jaaza emkidkesen tukai nek.Polikaarpov

Mal azaliigi debzyylke tukai TK iin zaabariigi belşoviig josoor bejelyylke

Kandraanov (Jaruuniin aikomiin sekritaar) Mal azaliigi debzyylke tukai nai iin TK-iin ba zasagiin gazariin togtoolnuud bidende ilerkei azai. Manai respyybligte maliin korolto jikeken bolzo, ene konfereenca kyrter korolto zogsonogyi. Mal azaliin tukaida moziin IX konfereenciin ba mozkomiin sintiaabri sariin pleenymiin togtoomzonuudiin odoo kyrter bejelyylegdeegyi tukai nek. Kandraanov togtozo kelebe.

Jaruuniin aimagta bol maliin toonii kolkooznuudta 32 proc, sovkooznuudta 14 proc. bolson deerees odoo cagta kedeenii ygei tei ba dunda çadaltan araduud mal azalaas abtasan olzoboriigi kergeldeg bolson, mal azaliin probleema şiidkeke jabadalda zyitei uçaruud deere togtozo kelebe.

Gadna, nek. Bandraanov bol lamanariin koroto jabadal ba kolkooz baiguulaltiin keregiigi ecergyycekede lamanar bol eesediingee taagtikiigi ondoo bolgoson tukai kelebe.

Nek Dorziijwiin iledkeliigi daguulan kelsen busa neked— Kybaanov (gakai yskeberilke sovkooziin ulas teriin keltesiin naçaalnig) Dandariin (Selugiin aimagaas) Vidiniaapiin (Iaruu niin sovkooziin ulas terliń keltesiiu naçaalnig) Koniaajev (Bookonin MTSiin ulas teriin keltesiin naçalnig) Gyylbiis (D—Yde kotos) Sakaltyyjev (gazarkomaad) Byryyjeva (Bargazanii aimag) Podreezov (Selenge) Kobiliaanskii (D Yde koto) Ajuuşiin (Tynkenl aimag) Lubsanii (B. M. Gazarkom.

Faşiistanuud sudalaa barigdakaas aiza Van-der-Liybbiigi tyrgen alaba

Zebte bolgogdoson komuniistanuud eşee tyrmedee

Berlin, 13 (T) Van-der-Liybbede sonoskogdoson tologoin caaziin priigovor kycendee kyrgegdebe. Ceekiin „Praager Mitçoo" soninii enyyn tuşaa biçekeni: caazalkiigi sezeglemeer jarsan uçarni kadaa faşiistanuud bolbol tyryyçiin yjede provakaatariin çanaraar kereglеze tiigeed baitaraa imagta eese diingee zemiigi niuur daldalkiin uçaraa zemetenii suurida suulgasan ajuultai (faşiistanuudta ajuultai) kynees tyrgen zaisaka gesen kyseliigini gerçelne.

Tus sonin boibol Dimiitrov ba busa komuniistanariin kubi zajaan teeşe delekeideki olon niitiin seremziigi kanduulkaar ermelzen urina, jaakadaab gekede tede zebte bolgoogdogçodiin ajuul tokiolduulkiin abari zanguud germaaniiin zasag zakirgaanuudiin zygees yzegdene.

***

Berlin, 13 (T) Informaciin tobçoonii medeeceliin josoor Van-der-Liybbiigi caazalka tukai tyrmiin tasalga dotor prokuroor medeecebe. Ene medeeceliigi Van-der Liybbe çimeegyi suuriaasaç kedelel ygei sonosbo; lamiin jireze ariuud kal kiike tukai duridkaliigi arcaba gertekindee biçeg biçeke ygei juuç geze asuukada men arcaba: Syydte gargagdasan priigovoriigi kycendeni kyrgelgen deere leipcigiin syydiin tyryylegçe Biynger, akalagça prokuroor Veernir tvyniigi orologço Pariziys, Van-der Liybbiin emeeregçe Teikert ba busad kabaadaba. Sonin biçegyydiin telelegçed kabaadaba ygei Vnernir kol priigovoriigi sonoskoko zuuraa Gindenbyyrg bol erşeel kiike ygei gebe. Ekekiingee urida Van der-Liybbe jamarç medyylge kiibe ygei.

***

Praagaj 13 (T) „Praager Mittag" soninii biçekeni: „Bykii bolboso rongui arad temen bolbol Van-der-Liybbiin caazaluulgiigi kuuli josonii talaar çamarlakaar alalgamen. Ton tyrgeneer caazalsan uçar kadaa faşiistanuud bolbol ynen uçariigi tailbarilaka ajuulta geregçees tyrgen zaisaka kyselteigiini medyylne,

Nek. Jaziikoviin yge

(Zakaaminii aikomiin sekritaar)

Namiin emkiin kedelmeride jikeken dutamaguud baina. Neked Jerbaanov ba Markiizov eesediingee iledkelnyyd dotor enyynii tukukai cem kelesen tula minii dagtan kelesenii kereg jum. Kedee azalda keden jike ilalta amzaltanuud baibaç, dutamag zyilnyyd ton olon baina. Ilangajaa kolkooznuudiigi azakui ba emkidkelgiin talaar bekizyylke jabadal ton muu, azaliigi tesebleke jabadal ygei ba ilangajaa mal azal deere tesebte josoor kedelmeri jabuulka kereg nuu baina, Enyynde Gazar tariaalangiin arkomaadiin zygees zyitei kemzee abdag ygei, ton tulaar udaldadag baina.

Manai Zakaaminii aimagta urgaca jike muu baidag. Arai geze geg taariin 4-5 ceentnir gardag. Urgaciigi deeselyylke jabadaliin çukala nekcel bolko selgyylen tarika jabadal erkilegdeegyi.

Men nek. Jerbaanv bol eeriingee iledkel dotor Zakaaminii aimag bol delekein bajalig elbegtei aimag geze kelsen baina, Ene bol ton zeb, manai aimagta alta, çuluun nyyrse ba busad zyilnyyd nileen ezelen elbeg baika, enyynii abkiin kedelmerijabuulka çukala baina

Zakaaminii aimag bol tanilcanr nebterelceenii talaar aikabar kolno. Enyyniigi oiriin cagaa saiza-kruulkiin telee eris kemzeeyydiigi abka tukai tus konfereence bol. şiidkekii togtool gargaka beze,

Namiin 17 kuralda zoriuulba

1933 onoos 1937 on kyrter SSRKiin azakuin debzyylkiin kojordugaar taban ziliin tөsөb tukai

Namiin I7 kuralda kojordoki asuudal bolgon n. n. V. Moolotoviin ba V. Kyibeşeviin iledkeke, BK(b) N TK ulas tөriin tobçoonoor jөrөnkii deeree saişaagdasan teezisnyyd

III. Kөdөlmөriçөn tariaaçadiin ed kogşol ba sojol bolbosoroliin kemzeegi deeşe lyylke prograama.

(11 dugaariin yrgelzelel)

Azalgyi baidal usadkagdaza, kөdөlmөriçөn ba alban kaagçad bygede kөdөlmөrlөөr kaugagdankai kөdөlmөriiin өdөriigi 7 çaas kyrter bogonidkoko zergeer tedenii azal kiike baidaliigi soveed ulasiin cag yrgelze saizaruulza baisan ba yiledberiiin mergezeleb, jөrөnkii sojol bolbosoroliin kemzeegee tedenii deeşelyylke keregte zokistoi baidaliin niuur deere yzegdesen, ede zyilnyyd bol bykii kөdөlmөriçөn ba alba kaagçad olon niitede, azaliingaa byteeciigi gedergen tekeriyylengyi deeşelyylen, өөsөdiin ed kogşol baidal ulam erçem teigeer caaşani debzyylke arga olgono.

Kojodugaar tabanziliin turşada tariaaçadiin bykii azaliigi cөm kamtaruulka; niudargan bajaçuudiigi ungiaarani usadkaza, tedenii zygees garsan janıaraç esergyycelii gi cөm nicuulkө; zөөritөi, zөөrigyi bolon tariaaçadiin ilgaraka jabadaliigi zogsoozo, kөdөө, niutagta tere şaltagaanaas bolzo jada rallin, өlөskiin tuilda oroko uçarii gi eceslen usadkaka; kolkooziigi azakui ba emkidkeliin talaar cuka rişagyigeer bekizyylke ba tedenii maşiina teeknigiin tulguuri urguul ka ede bygede jabuulganuud bol kolkoozçon-tariaaçan olon tөmөnii ed kogşoliin kemzeelnii tuiliiin tyrgeer kөgzөkiin tula yzegedegyi sain baidaliigi olgozo өgөnө geeçe; basa kolkoozçodiigi çanga çadaltai bolbosorongui baidaliigi bol ko keregte yzegdeegyi sain baidaliigi olgozo өgөnө gegçe Tiimees ene kөgzөliin teempe bol kolkooz çodiin eesөdiin emkitei ba azaldaa byteecetei jabaka uçarnuudtai kaluun barilsaatai baika bolno şuu,

Deeşe durcasan jabuulganuudiigi karaaduulan, Ulasiin tөsөblөkө komiisiin ene jabuulganuudiin tataar bodomzolson zyilnyydiigi saişaaza, kөdөlmөriçөn tariaaçad ba kөdөөgiin azalçadiin ed kogşol ba sojol bolbosoroliin kemzeegi deeşelyylke talaar dooro durcasan yyrgenyydiigi tus kuraliin baiguulsanani iin:

1, a) Aradiin azakuin bykii salbarinuudta kөdөlmөrilkө kөdөlmөriçөn ba alba kaagçadiin toogi kojodugaar tabanziliin eceste 30% kyrter өsyylke, ene toogoos kөndө azayiledberide 40 proceentoni kөdөlmөrilөkө josotoi.

b) Maka, өөkө, zagasa, өndөgө, saakar zergiin kooliin zyil ba aza yiledberiiin byteesen ed tavaar keregleke noormiigi 2,5—3 dakin jikedkeke, ed tavaariin kudaldaka yniigi 35—40 proceente kimdaruulka, keterkeigeer keregleke jabadaliigi usadkaka, aradiin azakuin olziin tyrgeer urgaka ba azalçadiin baidaliigi ulam caaşani saizaruulka deere duldiidan bodoto calini gi 2,1 dakin jikedkeke baina.

c). Bykii aradiin azakuida kөdөl mөrilөdөg kөdөlmөriçөn ba alban kaagçadiin salinii foondiigi 59 proceente jikedkeke, ene toogoos kөndө azayiledberi in talaar 76 proceente jikedkeke baina.

ç) kөdөlmөriçөdiigi sojol ba baidaliin talaar kangaka ulasiin gargaşiigi nileed jikedkeke baina. Ene gargaşa bol niitiin batalan kamagaalka kereg, gegeerel, eregyyliigi kamagalka jabadal, kөdөlmөriçөd ba alban kaagçadiigi sojol ba baidaliin talaar kangaka zergiin gargaşa juu. Enyynde kojordugaar tabanzil dotor 9,3 milijaarda tөkөrig gargaşalagdaka baina. Negedygeer tabanziliinkitei zişebel kojor dakin өsөsөn bolno.

d) Koto ba kөdөөgiin kөdөlmөriçөn ba alba kaagçadiigi niitiin kooloor kangaka jabadaliigi 2,5 daki өsyylke baina.

e) Bybekolbooto ulas dotorki arad tөmөniigi kojodugaar tabanzil dotor bykii deereni yseg biçeg medeke bolgokoos gadana azaliin kyşe daaka nasagyicegçediigi ekin ukaanda cөm surgaka baina, basa niitiin ujalgata ekin surguuliigi jabuulkaas gadana niitiin ujalgata politekniis doloon ziliin surguuliigi kөdөө niutagta nen tyryyn jabuulka baina. Uçarlani, negedygeer tabanzil dotor 7 ziliin surguuli bol koto gazarta jabuulagdaza cөm ekilsen baina; bykii suragçadiin (ekin, dunda, deede surguulinuudiin) rabfaag FZY, teenikkym, teeknikiin deede surguulinuudiin toogi 24,2 mln 1932 ondo baisanaas 36 milijoon kyrter oloşoruulka juu ali arad zonii 1000 kynyydiin 147 kyneni surguulitai baisanaas 193 kyneni surguulitai bolko bolno. Ene too dotor surguulin nasa gyiceegyi kyykediigi surgaka jabadal da ajaar 1932 ondo kabaadasan 5,2 kyykediigi tololsono ygeibdi.

f) Azalçan arad tөmөnii bolboson josoor amaraka jabadaliigi emkidkeke keregtei niugtaar kolbuulan, niitiin gegeereliin kөdөlmөriigi debzeliigi өrgөөr delgeke baina. 6,8 min baisanaas 10,9 min. kyrter k o t o b a kөdөөgiin klyyb zergiin gegeereliin oroniigi oloşoruulka (kotodo 10,5%, kөdөөdө 139%), basa 1932 ondo 15 min. baisanaas 25 min. kyrter niitiin bibliootekinyydiigi oloşoruulka baina.

g) Azalçan aradiin eregyyriigi kamagaalka jabadaliigi ulam caaşani saizaruulka baina. Nen tyryyciin yjede arig ceberiigi sakika ba өbөçөnөөs çergiileke tukai nebterelgiin kөdөlmөri jabuulaka, eregyyliigi kamagaalka jabuulga, kөdөlmөriçөdiin amaralta ba beje tamir saizaruulka keregte negedygeer tabanzil dotor 5.4 mld. tөkөrig gargaşalsanaas 20,5 milijaarda tөkөrig kyrter kojodugaar tabanzil dotor gargaşalka bolno.

Kotodoki bolniiciin koikiigi 44% olodkoko, kөdөөdөki bolniiciin koikiigi 98 proc. olodkoko, jaasliiin kebteri: kotodo 164% kөdөөdө 129% olodkoko baina.

i) ceber usanii corgotoi kotonuudiin toogi tabanzil dotor 366 aas 440 kyrter olodkoko; burtag buzagaigi orosuulka sorgotoi kotonuudiin toogi 55 aas 125 kyrter ba tramvaitai kotonuudiin toogi 50 aas 70 kyrter olodkoko baina.

k) enyyniigi karaaduulan kotiin azal, ger bairiin, sojol bolbosoroliin şine baiguulalganuudta kojordugaar tabanzil dotor 32 mld. tөk. gargaşalkaar somoloko juu ali SSRK iin azakuin şine barilganuudta zoriuulsan bykii mөngөn zөөriiin dөrbөnii negen şakuugi somoloson zişeeteigeer somoloko baina. Tere somoloson zөөriigi ilgabarilakada, kotiin azaliin şine barilgada 6,2 mld. tөk. ger baira barika keregte 13,2 mld. gegeereliin keregte 1 mld tөk. ba eregyyriigi kamagaalka keregte 2,9 mld. tөk. bolko uu.

2. Kөdөlmөriçөn tariaaçadiin baidaliin ed kogşoliigi saizaruulka yyrge bol kөdөө azakuin edeer kotiin zoniigi kangaka kereg saizaruulka ba өrgөn kereglеltei azayledberiiin ed tavaariigi jikeer byteeke deere duldudan koto kөdөөgiin koorondo ed tavaariigi tuiliin jikeer kudaldaalka erilge tabina şuu.

Enyyniigi karaaduulan tus kuraliin togtookon:

a) ed tavaariigi kudaldaalka jabadaliigi 2,5 3 dakin өrgөdkөkө juu 1932 ondo (1932 onii yneer) 3 mld tөkөrigiin ed tavaar kudaldaalsan baibal 1937 ondo 94.6 mld. tөk kyrter kudaldaalka bolko baina. Edii şeneer jike өrgөn kereglеltei ed tavaariigi kөngөn ba kooliin azayledberinyydiin zamaar byteeke baina.

b) ulasiin ba koperatiiviin kudaldaanii oronuudiigi teeknigiin talaarani şinedken selbieze 37 proc. jikedkeke baina.

c) kudaldaka yniin dunda kemzeegeereni 1933 onii ynetei zişebel 35 proc. kimdaruulka baina.

3. Aradiin azakuin olziigi 45.5 mld. tөkөrigөөs 108 mld. tөk. kyrter juu 2,3 dakin jikedkeke ba niitiin azakuin neeciigi tuiliin jikeer өrgөdkөkө, ulasiin batalan kamagaalka beledkeliin zasiigi basa jikeer өrgөdkөkө zuuraa aradiin azakuin olzoos zaraka foondiigi 2.6 dakin jikedkeke geze kuralani togtcono.

Azakuingaa jabuulgada gol karaa bolgoko zyilnyyd bol aradiin azakuin bykii salabari yjenyydte toocooto azaliigi nebteryylkiin tөlөө temeceke, mөngөn sangiin ba tөsөbiin disceplíine çangadkaka, koto kөdөө kojoriin koorondo azakuin kelkieegi bekizyylke ba toocooto azaliigi kurdadkalcaka tuiliin çukala kyşyyrgiin udkatai seveed dөkөrigiigi ulam caaşani bekizyylke, ede bolno geze tus kural çukalaçalana.

Bybekolbooto ulasiin tөsөblөkө komiisiin duradkasn ba SSRK iin AKS, BK (b) N iin TK kojoroor abtasan aradiin azakuin debzөke kojordugaar tabanziliin tөsөb bol dooro dursagdasan yyrgenyydiigi bejelyylze çadana geze BK (b) N-iin 17 dugaar kural baicaana:

a) Kapitaalta etegeed ba jөrө angi byken cөm usadkagdaka, tariaadiin azaliigi kamtaruulka jabuuliigi gyiced şiidkeze dyyrgeke ba gariin yiledberiçenyydiin negedkeke deere dulduidan yiledberiiin zer zebseg өmçөөrөө ezemdeke jabadaliigi eceslen usadkaka; soveed ulas dotorki azakuin olon şatiigi usadkaka, yiledberilekiin gancakan argani bolko socialiis josonii azaliin argiigi baiguulka, tiin zuura oron dotorki bykii azalçan arad tөmөniigi idebkiteigeer uçaraa oilgozo socialiis niitiigi baiguulagçad bolgozo şilzyylke baina.

b) Negedygeer taban zil dotor suuri tabiza ekileed, yiledberileke zer zebseg byteeke azayiledberiiin (kөndө azayiledberiiin) zamaar tuiliin tyrgeer kөgzөzө jabasan tulguuri deere dulduidan SSRK iin aradiin azakuigi teeknigiin talaarni şinedken baiguulka jabuulgiigi dyyrgeke baina.

c) SSRK iin kotiin azal ba ger baira baiguulka keregiigi eris çangaar saizaruulka kөdөlmөriçөn tariaaçan tөmөnii amidaral baidaliigi ulam èrçemteigeer kөgzyylke bolno.

ç) Kөdөlmөriçөn angi tariaaçad kojoriin kelkiee deere dulduidan jөrө kapitaalta etegeediigi eceslen usadkakiin tula proletaariiin digtatuuriin azakui ba ulas tөriin pozicíigi bekizyylke baina.

d) ulas oronoo kamagaalka jabadaliigi ulam byri bekizyylke baina.

Kapitaalta etegeediin syyliin yleg delnyydiigi kuuçanii bykii pozicoosoni tyrin gargaka ba cukarişa gyigeer ykeke tuildani tedeniigi oruulka ede yyrgenyydiigi bejelyylke kereg bol angiin temeceliin kurcadal ba niudargan bajaçuudiin zygees kolkooznuudiigi dotorooso ni ebdeke zabdalga, basa soveedto esergyysegçe etegeedyydiin zygees manai azayiledberi dotoroo korolol, sabataaza bykeniigi gar guulal ygei toibon baiza bolno ygei şuu Nөgөө talaasani karaad yzebel aradiin bykii azakuigi teeknigiin talaar şinedken baiguulka jabuulgiigi dyyrgeke deere dulduidan kөdөlmөricөn tariaaçan tөmөnii amidaral baidaliigi yndeseerni saizaruulka çanartai kojordugaar tabanziliin yyrgenyydiigi bejelyylke kereg bol azalçadiin zygees çinzorig garguulan ygei azaliin edebkiigi ulam jikedkyylen ygei. socialiizm baiguulagçad azalçan tөmөnii zygees şine teeknigiigi şudalkiin koinoos zөdkөl garguulan ygei baiza bolno ygei şuu.

Eldeb oportuniizmuudtai kelebe rilgyi temecedeg namiin udaridalga dooro kөdөlmөriçөn angi kolkoozçon tөmөntөjөө cug, jabaza, kojordugaar tabanziliin tөsөbiigi ilaltataigaar bejelyylkiin tula socialiizmiin udaarniguudiigi negedyylen, angiin daisanii kubiskalda esergyyceke zabdalganuudiigi gamkairagyi butacokin socialiis baiguulaltiin zam deere daiçalaka jamarç berkeşeelnyydiigi dabaza garka.

BK(b) N iin 17 dugaar kural bol aradiin azakuigi teeknigiin talaar şinedken baiguulka kojordugaar labanziliin tөsөb bejelyylke jabadalda dooro dursasanii josoor keregee emkidken zokiooko josotoi baina geze karaagiini olguulka.

Nөge, azakuin alban gazarta alban koirog garka uçaruudtai eris temeceze azakuin өdөrbyriin udaridalgaa bodotoor ba operatiivnoor jabuulka:

Kojor erkim sain inzeneer—teeknikiin kyciigi kancaliaarda bişe, yiledberiiin şiidkekii tasaguudta çiglyylke;

Gurban, kөdөlmөriçөdiin calinii gi zөbөөr emkidkeze, azaliin byteece deeşelyylk ;

Dөrbө ilangajaa şine teeknig ba şine yiledberi medeze şudalkiin tula socialiis mөriicөө delgeryylke;

Taban azayiledberi ba sovkoozuudtaç bolon kolkooznuudtaç azaliin disceplíine çangadkaka;

Zurgaa, proletaariiin diktatuuriin daisanuudiin koinoos kubiskaliin seremze gargan karaka ba kөdөlmөriçөn angi, nam kojoriin urda daaza absan keregiingee tөlөө ynen çangaar kariuucaka;

Doloo, kөdөlmөriçөn kolkoozçodiin kolboogi ulam daamai bekizyylzө, tyykete yyrgenyydiigi bejelyylkiin tula namiigi toiruulan tedeniigi negedyylke baina.

SSRK bol kojordugaar tabanzil dotor yjiin yjede kyn tөrөlkitөnii niitiide kojor ondoo baisan koto kөdөөgiin ilgaagi zigdeleke kereg te utakan alka urlaagşaa alkalan bejelyylne juu Tiigeze tere kojor ondoo baidaliigi boliuulkiin çukala zyilnyydiigi bii bolgono şuu, kөdөө azakui bol niitiin foormooroo azayiledberitei negen janziin bolno; kөdөө azakuin kөdөlmөri bol indyystriiin kөdөlmөriiin negen salbarini bolzo baina; koto kөdөө kojoriin koorondo traansportiin kelkiee ulam saizaraka, kөdөө azakui, azayiledberi kojoriin teempiin urgaca nileed dөtөlөzө jirede baina; koto kөdөө kojoriin azalçadiin amidaral baidal ba sojoliin kemzeeni nileed dөtөlөzө jireke baina.

SSRK bol kojordugaar tabanzil dotor azakui teeknig ingee talaar jamarç busa oronii erkede barigdaki ygei ba Jevroopo deere teeknigeer ton tyryy ulas bolzo çadana.

Kojordugaar tabanzil bejelyyleg dekedee olon ulasiin prolitaarina riin temeceliin tyşeg bolko SSRK iin udka çanariigi ulam kyçetei bolgoko. Basa socialiizm baiguulkiin ba byke delekei deere prolitaariiin kubiskal kiikiin tyşegte tulguuri bolko Soveed oronii kөndiigi byke delekei deereki azalçan ba darluulsan tөmөnii urida ulam deere yrgeke şuu. Prolitaaari ulasiin daisanundiin soveed oroniigi usadkaka gesen dobtolgodo çanga kariuu өgçө butacokiko çadaliin yndese bolko azakuigi ulam kyçetei bolgoko baina şuu.

Kapitaalta oronuudta kriizis bolzo baika zuura SSRK-iin azakuin tuiliin kyçeteigeer kөgzөzө, azalçan tөmөnii amidaral baidaliin ulam өөdөө urgaka jabadal bol kapitaliis josonii azaliin sesteemes socialiis josonii azaliin sesteemiin sainiigi ba kapitaliis bogoolçolgiin sesteemiin tyykiin dalinda nerbegdekiigi ulam todoorg reçelze өkө; basa angigyi socialiis niitiigi baiguulkiin tөlөө baa tarlig temecelde prolitaariiin digtatuuriigi bekizyylegçe zasagaa gartaa daiçalan abasan kubiskalta prolitaarinariin yyskeliin gaikamşag jike kyçe ulam daamaigaar gargaza өkө baina.

BK(b) Namiin 17 dugaar kural bol kojordugaar tabanziliin tөsөbiin ilaltiin tөlөө bolşoviig josoor temecekiigi namiin geşyyn bykende erilge tabina. Basa azalçan bykeniigi tyyni tula urina.

BLOK—NOOD

BK(b) Namiin ba komsomooliin kotiin komiteeduudta Bur. Mongoliin Agropidagoogiin ba zooteeknigiin instityydnyydte abtakiin 38 suurinuud nemen өgtөbө.

Instityydnyydte orokiigi duralagça nөkөdyyd abtaka josiigi medekiin tөlөө BK(b) Namiin D-Yde Kotiin Komiteedte nөk. Vitlyyzskide kandaka keregtei.

Kotkomiin sojol ba suital nebteryylke ketles

Типография ГЖИ Бурлит № 263